

Yaro Patrice:¹ A választói átrendeződés hatása az amerikai külpolitikára

Vezetői összefoglaló

- Trump a második ciklusában nagyobb hangsúlyt szentel az „America First” külpolitikai doktrína megvalósítására.
- A Republikánus Párt mögött álló választói koalíció jelentős változáson ment keresztül az elmúlt időszakban, ami befolyásolja Trump elnök külpolitikáját.
- A Republikánus Párt már nem a felsőbb rétegek pártja, hanem legfontosabb szavazótábor az alacsonyabb iskolázott emberek, akik fogékonyabbak az „America First” üzenetre és az ebből következő külpolitikára.
- A politikai újrendeződés egy folytonos jelenség az amerikai politikában, és a Demokrata Párt várhatóan megpróbálja visszaszerezni a munkásosztály támogatását.
- Az utóbbi fejlemény azt is jelenti, hogy belső okok miatt hosszú távon megváltoznak az amerikai külpolitikai prioritások.

Sokan úgy vélik, hogy az Egyesült Államok külpolitikája fordulóponthoz érkezett Donald Trump 2024-es elnökké választásával, mivel az elnök második ciklusa számos dolgon eltér az elsőtől, és ebben a külpolitikája sem kivétel.² Trump a második adminisztrációja során hangsúlyosabban kommunikálja és gyakorlati politikájában is követi az „America First” doktrínát.³ Ez az elemzés azt vizsgálja, hogy az elmúlt években tapasztalt választói újrendeződés, miként befolyásolja a trumpi külpolitikát és milyen hatással lehet a világpolitikára a közeljövőben.

1. Bevezetés

Az elemzés arra tesz kísérletet, hogy az amerikai politikában lezajló választói újrendeződés szempontjából értelmezze a megváltozott amerikai külpolitikai retorikát és gyakorlatot, és választ találjon az alábbi kérdésekre: Miért fordul el a Trump-adminisztráció a multilaterális világrendtől? Mi okozza, hogy az a Republikánus Párt, amely évtizedeken keresztül a szabadkereskedelem és a nemzetközi szervezetek támogatója volt, Trump elnöksége idején egyre nagyobb mértékben a megemelt vámok támogatója lett? Mi történt az elmúlt években a republikánus törzsszavazókkal, hogy az a párt, amely Ronald Reagantól George W. Bushig aktívan ápolta a transzatlanti kapcsolatokat, ma sokak szemében egy Európa-ellenes, sokak szemében a világból visszahúzó adminisztrációt termel ki?

Az elmúlt évtizedben a geopolitikai környezet nagyban változott, valamint számos külső és belső hatás eredményezte az amerikai külpolitika a változását, azonban az elemzés csak a belső, választói átrendeződésből adódó okokat dolgozza fel. Az a hipotézisem, hogy az alacsonyabb iskolázottságú, munkásosztálybeli emberek jóval fogékonyabbak az „America First” üzenetre, mint a Republikánus Párt korábbi koalícióját alkotó csoportok. Az ő választói részvételük és magatartásuk következményeképp a republikánus külpolitikában olyan változások mennek végbe, amelyek több téren is újfajta politikai irányvonalat indítottak el: a *soft power* teljes leértékelődését, szabadkereskedelemhez való hozzáállás megváltozását, valamint a nemzetközi liberális világrend kulcsintézményeinek elhanyagolását és támadását.

¹ Yaro Patrice (pyaro@crimson.ua.edu) a University of Alabama doktorandusza.

² MACDONALD, Paul K.: America First? Explaining Continuity and Change in Trump's Foreign Policy. *Political Science Quarterly*, 133 (3): 401–434.

³ GODDARD, Stacie E – KREBS, Ronald R - KREUDER-SONNEN, Christian – RITBERGER, Berthold: Liberalism Doomed the Liberal International Order. *Foreign Affairs*, July 28, 2025.

2. Választói átrendeződések az amerikai politikában

Jelen elemzés abból a feltevésből indul ki, hogy a Republikánus Párt azért szorgalmaz a korábbi amerikai gyakorlattól egyre eltérőbb külpolitikát, mert a párt szavazótáborában jelentős változás ment végbe. Mindezekelőtt az amerikai politikai rendszer néhány sajátosságára érdemes rámutatni. Az Egyesült Államokban tulajdonképpen az alkotmány elfogadása óta kétpártrendszer működik. Ennek alapvető oka, hogy minden (helyi, állami, szövetségi) szinten többnyire többségi elvű választási rendszer üzemel, vagyis az esetek döntő többségében a győztes mindent visz (*first-past-the-post* logika mentén).⁴ Ez a választási rendszer – mint számos nemzetközi példa is mutatja – a legtöbb esetben *de facto* kétpártrendszer kialakulásához vezet.⁵ Ez természetesen nem azt jelenti, hogy az 1789-es alkotmányozás óta ugyanaz a két párt alkotja az amerikai politikai rendszert. A politikatudomány több egymás után következő pártrendszert különböztet meg, illetve számon tart úgynevezett kritikus vagy másnéven újrendező választásokat, amelyek több esetben az addig fennálló pártrendszer végét eredményezték, vagy a két párt mögötti választói koalíció gyökeres újrendeződését hozták el. Az első pártrendszerben, ami a köztársaság megalakulása utáni három évtizedben működött a Föderalisták és a jeffersoni Republikánusok csoportja (másnéven Demokrata-Republikánusok, amelynek nincs köze a mai Republikánus Párthoz) versenyzett a hatalomért. A második pártrendszer az 1820-as évektől a polgárháborúig tartott, akkor a (ma ismert) Demokrata Párt és az úgynevezett „whigek” alkották az akkori politikai kínálatot. A harmadik pártrendszert, ami a polgárháború után alakult ki, a Demokrata Párt és a (ma ismert) Republikánus Párt alkotta.⁶ A történészek ugyan megkülönböztetnek még további pártrendszereket,⁷ de mivel a harmadik pártrendszer óta folyamatosan a demokrata és republikánus pártok maradtak az amerikai kétpártrendszer érdemben meghatározó pillérjei, ez az elemzés nem tér ki a további pártrendszerek és kisebb pártok felsorolására, hanem a kritikus választások bemutatását végzi.

Valdimer O. Key Jr. amerikai politológus 1955-ben bevezette az úgynevezett kritikus vagy újrendező választások fogalmát: ezek olyan választások, amelyek alkalmával éles, hosszan tartó változás, újrendeződés következik be a választók egyes csoportjának a magatartásában. Tehát a népszerűség egyik csoportja megváltoztatja támogatását egyik pártról a másikra, és ennek a csoportnak az újdonsült pártpreferenciája több soron következő választáson változatlan marad, ez az újrendeződés pedig alapvetően független több olyan egyedi hatástól, amelyek elviekben befolyásolhatnák.⁸ Számos történész és politológus mint például James E. Capmbell vitatja a kritikus választások pontos kritériumait,⁹ de abban konszenzus van, hogy 1800-ban, 1828-ban, 1860-ban, 1896-ban és 1932-ben kritikus választásokra került sor az Egyesült Államokban.¹⁰ Nincs egyetértés a szakmában, hogy az 1932-es úgynevezett *New Deal* koalíció (a Demokrata Párt által összeállított széles és tartós szavazótábor) 1960-as évekbeli összeomlása óta melyek voltak a kritikus választások. Egyes vélemények szerint Richard M. Nixon 1968-as győzelme és Ronald Reagan 1980-as elnökké választása jelentős politikai újrendeződést hoztak el.¹¹ Mások szerint az 1994-es félidős választásokon bekövetkezett republikánus forradalom volt az eddigi legutolsó nagy újrendeződés.¹² Komoly vita van arról, hogy Donald Trump 2016-os vagy 2024-es sikere kritikus választás volt-e. Mindazonáltal bizonyos politológusok szerint manapság a politikai újrendeződés inkább

⁴ ANTHONY, George – CARL, Arthur. Two-Party system: A case study of United States of America. *The IDOSR Journal of Communication and English* 4(1) 18–26.

⁵ ALDRICH, John H. – J. LEE, Daniel. Why Two Parties? Ambition, Policy, and the Presidency. *Political Science Research and Methods* 4 (2) p.275

⁶ [The History of Political Parties in the United States](#). *Bill of Rights Institute*, 2025. (online, 2025.10.22)

⁷ SUNDQUIST, James L.: Dynamics of the Party System. Alignment and Realignment of Political Parties in the United States. The Brookings Institution. 1983. Washington D.C.

⁸ KEY, V. O.: A Theory of Critical Elections. *The Journal of Politics*, 17 (1): 3–18.

⁹ CAMPBELL, James E.: Party Systems and Realignments in the United States, 1868–2004. *Social Science History* 30 (3): 359–386.

¹⁰ NARDULLI, Peter F.: The Concept of a Critical Realignment, Electoral Behavior, and Political Change. *American Political Science Review* 89 (1): 10–22.

¹¹ KNUCKEY, Jonathan: Classification of Presidential Elections: An Update. *Polity* 31 (4): 639–653.

¹² SCHOFIELD, N - MILLER, Gary – MARTIN, Andrew: Critical Elections and Political Realignments in the USA: 1860–2000. *Political Studies*, 51 (2): 217–240.

egy folyamat és több választáson kerül rá sor,¹³ emellett a választói magatartás jelentősen eltérhet kongresszusi választások és elnökválasztások között.

Ez az elemzés nem kíséri megállapítani, hogy mikor történt kritikus választás az Egyesült Államokban az elmúlt évtizedben, azonban a hipotézise okán aláhúzza, hogy a Donald Trump politikai szerepvállalását követő időszakban a népesség több jelentős csoportja is megváltoztatta pártpreferenciáját a korábbi időszakhoz képest. A 2016-os választáson Trump jelentősen növelte a Republikánus Párt szavazótáborát a munkásosztálybeli szavazók körében, majd 2020-ban és 2024-ben a latino, avagy spanyolajkú szavazatok tekintetében is jelentős gyarapodást könyvelhetett el.¹⁴ Az elemzés hipotézise szempontjából a munkásosztálybeli emberek választói magatartása fontos.

3. A Republikánus Párt szavazói

A Republikánus Párt (GOP = *Grand Old Party*) eredete az abolicionista mozgalomra nyúlik vissza. A rabszolgatartást ellenző aktivisták szövetséget kötöttek az észak-amerikai kontinens nyugati részén – komoly állami beleszólás nélkül – letelepedni kívánó polgárokkal. A „Szabad föld, szabad munkavállalás, szólás-szabadság, szabad emberek!” szlogen szellemében szerveződött meg a Republikánus Párt az 1850-es években. Az 1856-os elnökválasztáson John C. Fremont volt a párt jelöltje, aki azonban alulmaradt a demokrata James Buchanannel szemben. Négy évvel később Abraham Lincoln diadalmaskodott az elnökválasztáson, így első republikánus elnökként költözhetett a Fehér Házba. A párt szabadságot megillető elkötelezettsége nem volt megkérdőjelezhető az első évtizedekben: Lincoln felszabadította a rabszolgákat, a megnyert polgárháború után a Kongresszus három kulcsfontosságú alkotmánykiegészítést fogadott el, amelyek fontos emberjogi kérdéseket voltak hivatottak rendezni, majd a XIX-XX. század fordulóján a republikánusok a nők szavazáshoz való jogát is támogatták.¹⁵

A Republikánus Párt legfontosabb szavazói rétege hagyományosan az északi angolszász protestánsok, akiket szociológiai értelemben tréfás kifejezéssel sokszor WASP-nak (*White Anglo Saxon Protestant*-nak) nevezik. A társadalom e csoportja volt az, amely tulajdonképpen megnyerte a polgárháborút, és az azt követő évtizedekben iparosította Amerikát. A Republikánus Párt ugyan a XX. század elejére jelentős támogatottságot ért el a különböző bevándorló nemzetiségek körében is, de legtöbb vezetője és szavazója továbbra is a WASP-ok közül került ki. 1932 után a *New Deal* korszakban ugyan a bevándorlók és a feketék nagy számban elhagyták a Republikánus Pártot, de ez csak megszilárdította a régi elitek pozícióját, így az 1960-as évekig a párt belharcait az határozta meg, hogy az egyes WASP frakciók hogyan képzeltek el a politikai ellensúlyt megteremteni Franklin D. Roosevelttel programjával szemben. Ugyan Ronald Reagan 1980-as győzelmére a modern amerikai konzervatív mozgalom már bekebelezte a pártot, és a 40. elnök elnyerte a munkásosztály egy részének támogatását (ők az ún. „Reagan demokrata”), igazság szerint a párt még ekkor is a felsőbb rétegek támogatására alapozta választási sikereit. Ennek legjobb példája az 1988-as elnökválasztás, ahol a győztes idősebb George Bush maga is WASP volt („kékvérű” new englandi családból származott, a Philips Academy-n és a Yale egyetemen végzett). A választáson Bush a felsőfokú végzettséggel rendelkezők szavazatainak 62 százalékát szerezte meg, és a protestáns felekezetekhez tartozó választók 67 százaléka rá szavazott.¹⁶

1988 óta mindössze kétszer fordult elő, hogy a republikánus elnökjelölt nyerje az országosan leadott szavazatok (*popular vote*) többségét; 2004-ben és 2024-ben, és ezekből is csak a fiatalabb George Bush újraválasztásakor kapott abszolút többséget a párt országosan.¹⁷ Ugyan 2000-ben Bush és 2016-ban Trump is megnyerte az elnökválasztást az elektori kollégiumi rendszer révén¹⁸ – jóllehet a leadott szavazatokban Bush és Trump is alulmaradt demokrata kihívójukkal szemben – az Amerikában lezajló demográfiai változások miatt számos elemző szerint már középtávon a teljes versenyképtelenség veszélyeztette a pártot. A lehangosabb vészjelzés a 2012-es elnökválasztási kudarc volt. A republikánus jelölt, a korábbi massachusettsi kormányzó Mitt Romney ugyan nem klasszikus WASP hátterű politikus, hiszen mormon

¹³ NARDULLI, Peter F.: The Concept of a Critical Realignment, Electoral Behavior, and Political Change. *American Political Science Review*, 89 (1): 10–22.

¹⁴ DILULIO, John J.: [The 4 Working-Class Votes](#). *Brookings*, December 2, 2024. (online, 2025.10.28)

¹⁵ [History of the Republican Party](#). *Alabama Republican Party*, (online, 2025.10.29)

¹⁶ OLSEN, Henry: [The New Republican - American Compass](#). *American Compass*, 2024.11.18 (online, 2025.10.22)

¹⁷ [Presidential Election Results, 1789–2024](#). *Gilder Lehrman Institute of American History*, (online, 2025.10.26)

¹⁸ Ibid.

vallású, de vagyonos, befolyásos család tagja, aki a keleti-parti elithez tartozott. Romney egy sokak számára nyerhetőnek gondolt elnökválasztáson jelentősen alulmaradt az inkumbens Barack Obamával szemben (nemcsak az elektori kollégiumban és az országosan leadott szavazatokban, de fontos társadalmi csoportok körében is csalódást okozott a támogatottsága).

Ahogy Amerikában felgyorsult a szekularizált csoportok arányának növekedése, illetve a színesbőrű választók számaránya is folyamatosan növekedett, egyre többen úgy gondolták, hogy a Republikánus Pártnak aligha lesz esélye újból elnökválasztást nyerni a közeljövőben.¹⁹ Ekkor jött 2016 és Donald Trump kampánya. Trump ugyan Romneyhoz hasonlóan második generációs vagyonos ember, de politikai krédójának alapja az elitellenesség és a populizmus. Ennek megfelelően politikai programja kevésbé fókuszált a nagyvállalatok, a szabadkereskedelem, a bevándorlás lazább szabályozottságának támogatására. Emellett a megelőző időszak republikánus főáramlatával szemben előnyben részesítette a fundamentalista kereszténység politikai programjait, mellyel párhuzamosan egy szekuláris és nacionalista üzenettel operált, előtérbe helyezve az amerikai munkások érdekeit. A Republikánus Párt szavazataránya egyértelműen nőtt azokon a területeken, ahol a XIX-XX. század fordulóján Amerikába érkezett olasz, lengyel és svéd bevándorlók leszármazottjai élnek. Emellett Trump 2016-tól kezdve egyre nagyobb arányban kapott szavazatot olyan színesbőrű választói csoportokból, amelyek hagyományosan a Demokrata Pártot támogatták.

Jelen elemzés szempontjából azonban a legfontosabb mutató, hogy a felsőfokú végzettséggel nem rendelkező szavazók körében mekkora növekedést ért el Trump a 2016-os, 2020-as és 2024-es elnökválasztás során. 2024-ben, a Republikánus Párt korábbi bástyájának számító főiskolai/egyetemi diplomával rendelkezők szavazatát 13 százalékkal elvesztette, és eközben a felsőfokú végzettséggel nem rendelkezők körében 14 százalékos győzelmet aratott Kamala Harris felett.²⁰ Így az a Republikánus Párt, amely másfél évszázadon keresztül támaszkodhatott a felsőbb rétegekre, a Trump-érában arra az útra lépett, hogy a heterogén etnikai összetételű amerikai munkásosztály pártjává váljon.

Kapcsolódva az előző fejezetben taglaltakhoz, egyre nagyobb határozottsággal lehet kijelenteni, hogy a 2016-os elnökválasztáson és az azt követő években jelentős politikai újrendeződés zajlott, illetve zajlik Amerikában,²¹ aminek a külpolitikára vonatkozóan is komoly jelentősége van.

4. Amerikai külpolitika a Trump-korszakban

Donald Trump első elnökválasztási kampányában világossá tette külpolitikai nézetrendszerét, ami nem más, mint az „America First”, jóllehet ez a szlogen számos üzenetet és világértelmezést is takarhat. Egyes vélemények szerint a trumpi külpolitika lényegében a korábbi amerikai külpolitika folytatása és nincsenek benne lényegi változások: a stratégia maradt, Trump mindössze új taktikát használ. Mások azt vallják, hogy Trump alapjaiban megváltoztatja Amerika szerepét a világban és egyúttal megpróbálja felforgatni magát a világrendszert és annak intézményeit.

Trump már 2015-16-ban azzal kampányolt, hogy a NATO egy elavult szervezet és az Egyesült Államok szövetségi viszonya Japánnal és Dél-Koreával amerikai szempontból nem kifizetődő. Továbbá szerinte az USA által kötött szabadkereskedelmi megállapodások katasztrofálisak és Amerikát mindenki csak „lehúzza”. Trump retorikájában egyértelműen kifejezte, hogy a liberális internacionalizmus mint világrendszer nem rokonszenves neki, és egy tranzakcionista külpolitikai kapcsolatrendszert képzel el, ahol zéró összegű játszmákban, nyers hatalmi erő alapján dőlnek el a nemzetközi tárgyalások.²² Trump elnök teljes első ciklusa és második ciklusának első éve alapján meghatározható a trumpi külpolitika főbb jellemzői. A Trump-adminisztráció kiléptette az USA-t számos nemzetközi szervezetből, megállapodásból (köztük az Egészségügyi Világszervezetből, az iráni atommegállapodásból, és a párizsi éghajlatvédelmi egyezményből), és alapvetően a multilateralizmus helyett bilaterális alapokon képzel el az USA szerepét a nemzetközi politikában. Emellett erős motívum a beavatkozásellenesség, ami alapvetően a szárazföldi katonai egységek külföldi bevetését zárja ki. Másrészt viszont Trump több alkalommal bevetett nem szárazföldi katonai

¹⁹ SHEAR, Michael D.: [Obama's Victory Presents G.O.P. With Demographic Test.](#) *The New York Times*, November 7, 2012. (online, 2025.10.29)

²⁰ OLSEN, Henry: [The New Republican - American Compass.](#) American Compass. 2024.11.18 (online, 2025.10.22)

²¹ YASMEEN, Abutaleb et. al.: [Trump Coalition Marks a Transformed Republican Party.](#) *The Washington Post*. 2024.11.06. (online, 2025.11.01)

²² AGRAWAL, Ravi: [Trump Is Ushering In A More Transcational World.](#) *Foreign Policy*. 2025.01.07. (online, 2025.10.15)

erőt, ha felfogása szerint ez az „America First” politika értelmezésben az USA érdekét szolgálta. (Szíria bombázása 2017-ben vagy az iráni nukleáris létesítmények elleni légi támadás 2025-ben). A trumpi külpolitikát egyáltalán nem lehet izolacionistának bélyegezni,²³ hiszen Trump első ciklusában békefolyamatot vezetett le a Közel-Keleten, második ciklusában pedig eltökélt szándéka, hogy valamilyen módon legalább egy fegyverszünetet tető alá hozzon Oroszország és Ukrajna között. Emellett számos országgal kötött gazdasági és/vagy katonai megállapodásokat. Második ciklusában azonban az első hónapokban hozott egy döntést, ami egyesek szerint egyértelmű jele, hogy lezárult egy korszak az amerikai külpolitikában, legalábbis a republikánus oldalon: hivatalba lépése után nem sokkal a Trump-adminisztráció megszüntette az Egyesült Államok Nemzetközi Fejlesztési Ügynökségét (USAID), az amerikai *soft power* zászlóshajó intézményét. Az alábbiakban kifejtésre kerül, hogy ez a lépés, illetve az „America First” agenda hogyan kapcsolható össze a Republikánus Párton belül bekövetkezett választói újrendeződéssel.

5. A Trump-adminisztráció külpolitikája és a Republikánus Párt szavazótábora közötti kapcsolat

Az elemzés két fontos tényező miatt korlátozódik a Republikánus Párt vizsgálatára: elsősorban azért, mert a republikánusok adják az inkumbens adminisztrációt, másodsorban pedig azért, mert a Clinton-, Obama- és Biden-adminisztrációk között árnyalatnyi eltérések voltak a külügyek tekintetében. A trumpi külpolitika azonban még a George W. Bush kormányzat agendájához képest is nagyobb változást hozott el, és nem csak a héja-békegalamb tengely mentén. Az eddigi legjelentősebb és legkézzelfoghatóbb változás Trump részéről az amerikai *soft power* egyértelmű feladása.

5.1. Az amerikai választók hozzáállása a *soft power*-hez

Joseph Nye amerikai politológus munkássága alapján megkülönböztetünk kétféle módot, amivel egy állam külpolitikai céljait el tudja érni; *hard power* és *soft power*. A *hard power* egy állam által használt katonai és/vagy gazdasági rákényszerítő eszköztár a külpolitikában.²⁴ Ezzel szemben a *soft power* olyan megfoghatatlan erő, amit a kultúra és ideológia-export, illetve az intézmények hármasa tesz ki.²⁵ A nem katonai-civil segélyezés is *soft power*-nek minősül. Az amerikai segélyezés 2023-ban az alábbi területekre terjedt ki: gazdasági fejlesztések, humanitárius segítség, egészségügy, béke és biztonság, demokrácia, emberi jogok és kormányzás, oktatás, szociális szolgáltatások és környezetvédelem.

Ahhoz, hogy megértsük az amerikai társadalom hogyan áll ehhez a kérdéshez, először érdemes arról szót ejteni, hogy milyen az amerikai emberek viszonya országuk szerepéhez a világban. Nye egy 2004-es írásában arról értekezik, hogy az Egyesült Államok nem egy birodalom. Igaz, hogy megannyi katonai bázissal rendelkezik a világon, de nincs közvetlen politikai fennhatósága más országok, nemzetek felett, ellentétben egyes európai gyarmattartó nagyhatalmak korábbi gyakorlatával. Ez alól kivétel volt az a néhány évtized, amikor az USA kontrollálta a Fülöp-szigeteket és néhány más országot Közép-Amerikában és a karibi térségben. Az amerikai közvélemény nem támogatja az amerikai imperializmust. Az amerikaiak többsége a multilateralizmusban hisz, illetve abban, hogy a legtöbb problémát az ENSZ-en keresztül kellene megoldani. Nye azt is leírja, hogy hiányzik a hajlandóság mind a közvélemény, mind a Kongresszus részéről, hogy az USA nemzetépítésbe fogjon külföldön. Még a beavatkozás pártiak is inkább sikeres, gyors katonai akciókban hisznek, a hosszú évekig tartó nemzetépítő politikával szemben. Részben ennek is köszönhető, hogy a segélyezés nagyjából hússzor kevesebb részét tette ki a szövetségi költségvetésnek, mint a katonai kiadások.²⁶

5.2. A *soft power* politikai gazdaságtana

Mivel a Trumpizmus jelentősen növelte a munkásosztálybeli szavazók arányát a Republikánus Párton belül, ezért az ő körükben érdemes megvizsgálni a nemzetközi segélyezés támogatottságát. Egy 2010-es tanulmány, két közgazdaságtanban ismert modell alapján tanulmányozta az egyes képviselőházi választókerületekben élők hozzáállását a külpolitikához. Ezek a Stopler-Samuelson és a Heckscher-Ohlin modellek. A

²³ WERTHEIM, Stephen.: [Trump's Foreign Policy: 'He Wants to Turn the Tables, Not Leave the Room'](#). *Carnegie Endowment for International Peace*. 2025.04.17 (online, 2025.10.12)

²⁴ NYE, Joseph S.: Get Smart: Combining Hard and Soft Power. *Foreign Affairs*, Vol. 88, (4): 160-163.

²⁵ NYE, Joseph S.: Soft Power. *Foreign Policy*, 80 (80): 153-171.

²⁶ NYE, Joseph S.: Soft Power and American Foreign Policy. *Political Science Quarterly*, 119 (2): 255-270.

tanulmány szerint azon körzetekben, ahol magasabb a tőkeellátottság, ott a választópolgárok nagyobb mértékben támogatják a külföldi segítyezést, míg azokban a választókerületekben, ahol magasabb a munkaellátottság, ott jóval kisebb valószínűséggel támogatják az emberek a külpolitikának ezt a formáját.²⁷ Mivel Donald Trump 2016-tól kezdve növelte a republikánusok támogatottságát azokban a körzetekben, ahol többségben vannak az úgynevezett kék galléros munkások, ennek a politikai gazdaságtani alapon lefolytatott tanulmánynak az eredménye egyértelműen magyarázza, hogy miért volt Trump egyik első külpolitikai vonatkozású lépése a USAID felszámolása és ezáltal az amerikai *soft power* meggyengítése.

5.3. Az elitek hatása az amerikai választók külpolitikai nézeteire

Melyik volt előbb a tyúk vagy a tojás? Ez a jól ismert kérdés előjön a jelenleg vizsgált témában is. Trump választói igényt teljesít a külpolitikájával, vagy épp ellenkezőleg, a Trump-kampány által sugallt külpolitikai üzenetek változtatták meg a republikánus szavazók gondolkodásmódját?

Ennek a dilemmának az egyik klasszikusát a szakirodalomban Foyle publikálta. Az 1954-ben lezajlott első Tajvan-szorosi válságról készített egy esettanulmányt, amiben azt vizsgálta, hogy a politikai elitnek milyen szerepe volt a lakosság külpolitikai preferenciáiban. Foyle kvalitatív tartalomelemzése az akkori elnök, Dwight D. Eisenhower és külügyminisztere, John Foster Dulles nyilatkozatait vette számon a válság során, és arra a következtetésre jutott, hogy az elitek és döntéshozók véleménye és hitvilága egy olyan változó, amely szerepet játszik a közgondolkodás és a külpolitika kapcsolatában.²⁸ A trumpi külpolitika kapcsán ez a kutatási eredmény azért releváns, mert Donald Trump sok republikánus választó számára karizmatikus vezetőként számos alkalommal kifejtette a véleményét a korábbi amerikai külpolitika (szinte kétpárti) kudarcáról, legyen szó az iraki és afganisztáni háborúkról vagy az iráni atommegállapodásról. Emellett számos alkalommal az amerikai gazdaság és társadalom belső nehézségeit az USA globális szerepvállalásával magyarázta.²⁹ Azok a munkásosztálybeli szavazók, akik az elmúlt időszak veszteségének érezték magukat, kifejezetten fogékonyak voltak ezekre az üzenetekre.

5.4. Az alsóbb osztályok szavazóinak világnézete és külpolitikai preferenciái

Az elmúlt másfél évtized egyik legfontosabb belpolitikai következménye tehát az a választói átrendeződés, amelynek során a Republikánus Párt a felsőbb osztályok, és egyetemet végzett csoportok pártjából a munkásosztály pártjává vált. A fentebb bemutatott tényezők az összamerikai lakosság hozzáállására vonatkozik. Ez a bekezdés azonban kifejezetten az alacsonyabban iskolázott szavazók preferenciáit tárja fel.

Martin Patchen 1970-ben publikált kutatása a társadalmi osztály és a külpolitikához való hozzáállás viszonyát dolgozza fel. A szerző az iskolai végzettség, jövedelem és foglalkozás szerinti bontásban készített országos kutatást és a megkérdezettek hozzáállását mérte az USA vietnámi háborúban, illetve a Kínai Népköztársaság felé tanúsított külpolitikáját illetően. Az elemzés eredménye azt hozta, hogy az alacsonyabb státuszú emberek alapvetően a külügyekbe való be nem avatkozást preferálják. A szociális létrán minél lejjebb volt a válaszadó, annál nagyobb mértékben támogatta, hogy az USA vonja ki csapatait Vietnámból. A kutatás másik konklúziója, hogy az alsóbb társadalmi csoportok azonban kevésbé támogatták az együttműködést a kommunista Kínával, mint a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező amerikaiak.³⁰

Ezt a hozzáállást az alsóbb társadalmi osztályok részéről más tanulmányok is alátámasztják. Egyértelmű bizonyítékok vannak arra, hogy az alacsonyabb státuszú amerikaiak nagyobb arányban izolacionisták és nacionalisták, mint a társadalom más csoportjai. Emellett kevésbé támogatják az olyan politikákat, mint például a nemzetközi szervezetek, illetve a külföldi segítyezés fenntartása, amelyek az USA globális szerepét erősítik.³¹

²⁷ MILNER, Helen V. – TINGLEY, Dustin H: The Political Economy of U.S. Foreign Aid: American Legislators and the Domestic Politics of Aid. *Economics & Politics*, 22, no. 2 (June 14): 200–232.

²⁸ FOYLE, Douglas C.: Public Opinion and Foreign Policy: Elite Beliefs as a Mediating Variable. *International Studies Quarterly*, 41 (1): 141–70.

²⁹ WRIGHT, Thomas: [The 2016 presidential campaign and the crisis of US foreign policy](#). Lowy Institute, 2016.10.07 (online, 2025.10.19)

³⁰ PATCHEN, Martin: Social Class and Dimensions Of Foreign Policy Attitudes. *Social Science Quarterly*, December 1970, Vol. 51, No. 3, pp. 649–667

³¹ ALMOND, Gabriel. *The American People and Foreign Policy*. Praeger, New York, 1977 180–192

6. Külpolitikai következmények

A Trump-korszak lényegi váltásokat hozott az amerikai külpolitikában, és ennek egyik oka az a választói újrarendeződés, amely során a munkásosztály egyre nagyobb mértékben támogatja a Republikánus Pártot. Azonban fontos megemlíteni, hogy ez egy olyan trend, amely nem zárult le és egyáltalán nem lehet biztosan állítani, hogy Trump évtizedekre a republikánusokhoz láncolta ezt a választói csoportot, úgymint ahogy például Lyndon B. Johnson az 1960-as években a polgárjogi törvényekkel tette ezt a fekete szavazókkal a Demokrata Párt esetében. Ronald Reagan az 1984-es földcsuszamlásszerű újraválasztásakor a fehér munkásosztály szavazatainak 56 százalékát nyerte el, de az 1990-es évekre kiegyenlítődött a két párt támogatottsága ebben a rétegben.³² Trump ugyan a három elnökválasztás alkalmával, amikor indult minden alkalommal kényelmes többséget szerzett a fehér munkások körében, de 2020-ban Joseph R. Biden faragni tudott a demokraták hátrányából, tehát nem lehet egy egyértelmű, töretlen trendet megállapítani Trump esetében sem.

Mindez a nemzetközi politika vonatkozásában is lényeges. Mint ismert, populista és elitellenes mozgalom nemcsak a jobboldalon mutatkozott az elmúlt időszakban, hanem a Demokrata Párton belül is: 2016-ban az egyébként független vermonti szenátor, Bernie Sanders ritkán tapasztalt, szoros küzdelemben maradt alul a Demokrata Párt elnökjelöltiséért Hillary Clintonnal szemben, és a 2020-as előválasztások során a három első államban a legtöbb szavazatot kapta, ami előtt – egy radikális baloldali elnökjelölt ellen irányuló vélt vagy valós társadalmi félelem miatt – a párt összezárt a centrista Biden mögött és végül őt küldte Trump elnökkel szemben csatasorba. Emellett a pártban más populista politikusok is teret nyertek, mint például a progresszív Alexandria Ocasio-Cortez (AOC) New York-i képviselőnő, vagy a 2025 novemberében New York City polgármesterévé választott szocialista Zohran Mamdani. Mivel Donald Trump a fehér munkásosztály mellett más, korábban egyértelműen a demokraták felé húzó választói csoportok (latinók, feketék) körében is növelte a republikánusok támogatottságát, a Demokrata Párt nagy valószínűséggel megpróbálja majd a fehér munkásosztály legalább egy részének a visszacsábítását, függetlenül attól, hogy a párton belül a progresszívek vagy a mérsékeltek kerülnek többségbe. Mivel az amerikai elnökválasztási rendszerben néhány billegő államban dől el a Fehér Ház sorsa – és a legutóbbi három választás alkalmával olyan rozsdáövezethez tartozó államok is ezek közé tartoztak, mint Michigan, Wisconsin és Pennsylvania, ahol a fehér munkásosztály jelentős választói csoportot alkot – borítékolható, hogy ezen választói csoport támogatásáért vívott küzdelemben azon külpolitikai üzenetek, amelyekkel Trump operál, megjelenhetnek akár egy demokrata elnökjelölt programjában is. Nem beszélve arról, hogy ha a demokraták progresszív szárnyához tartozó politikus nyerné meg a 2028-as elnökválasztást, az nem kisebb változásokat hozhatna az amerikai külpolitikában, mint a Trumpizmus. Abban az esetben, ha a mostani alelnök JD Vance, vagy más párttársa venné át a kormányzást 2029. január 20. után, az Egyesült Államok partnereinek fel kell készülni, hogy kevés esély mutatkozik arra, hogy az amerikai külpolitika visszatér arra az útra, amely az 1945 utáni évtizedekben megszokott volt.

Ilyen forgatókönyvek esetén Európának számítani kell arra, hogy a transzatlanti kapcsolatok nem feltétlenül fognak érdemben új alapokra helyeződni Trump elnöksége után, Izraelnek pedig számolni kell azzal az eshetőséggel, hogy az a feltétlen támogatás, amelyet tulajdonképpen az alapítása óta élvez a zsidó állam, mérséklődhet. Az előbbi az amerikai munkások korábban említett, az osztálytársadalomhoz képest erőteljesebb izolacionista hozzáállása miatt, az utóbbi a szakszervezetek körében az Izrael iránti elköteleződés csökkenésének következményeképp.³³ Az Egyesült Államok szövetségesei az indiai-csendes-óceáni térségben is szembesülhetnek annak a külpolitikai következményeivel, ha az amerikai belpolitikában folyó harc a munkásosztály támogatásáért fokozódik. A világgazdaság tekintetében pedig egyértelműen a végét járja a szabadkereskedelmet támogató kétpárti konszenzus, amelynek ugyancsak egyik meghatározó oka az amerikai munkások helyzetbe hozatala. Lényeges még megemlíteni, hogy a mindkét politikai oldalon zajló populista előretörés egyre nagyobb mértékben szorgalmazhatja a szövetségi források belföldi kiadásokra irányítását. Az Egyesült Államok korfájából adódóan a nagy jóléti programok beleértve az öregségi nyugdíjat (Social Security) illetve az időseknek és az alacsony jövedelműeknek járó állami egészségbiztosítást (Medicare, Medicaid) egyre nagyobb terhet jelentenek a már most is robusztus

³² DILULIO, John J.: The 4 Working-Class Votes. *Brookings*. December 2, 2024. (online, 2025.10.28)

³³ PRESS, Alex N.: [The US Labor Movement's Pro-Israel Consensus Is Starting to Crack](#). *Jacobin.com*. 2023.11.21. (online, 2025.11.02)

hiánnyal küzdő költségvetésnek, így kézenfekvő lehet, hogy egy jövőbeni populista adminisztráció a védelmi kiadások csökkentésére törekedne annak érdekében, hogy ezeket a jóléti rendszereket fenntartsa. Abban az esetben, ha egy baloldali populista kormány esetleg a mostani állami egészségbiztosítási rendszer kiterjesztésre törekedne, szinte egyértelmű lenne, hogy az amerikai külpolitikára fordított költségvetési források ezt megcsinálnák. Azt is meg kell említeni, hogy ugyan a Demokrata Párt bal szárnya lényegesen más világgéppel rendelkezik, mint a trumpi Republikánus Párt, de a *soft power* alkalmazásában hasonló következtetésekre juthat, miszerint nemzetközi segélyezésre és demokrácia exportra jóval kevesebb forrást szánhat, annak érdekében, hogy belföldi politikai célokra több forrás jusson, legyen szó jóléti kiadásokról vagy infrastrukturális költésről.

Mivel a következő időszakban ádáz harc várható a kékgalléros szavazatokért, a Trump által ezen választók fejébe elültetett külpolitikai toposzok minden bizonnyal hosszú távon hatással lesznek az Egyesült Államok külpolitikájára és ezáltal a világpolitikára. Az a populista hullám, ami már mindkét párt esetében felütötte fejét, olyan következményekkel járhat, ami a NATO-ban hosszú távon alacsonyabb mértékű amerikai ráfordítást eredményez, és az esetlegesen univerzálisan csökkenő védelmi kiadások miatt globálisan is visszaszoruló amerikai katonai szerepvállaláshoz vezethet.

7. Konklúziók

Donald Trump második adminisztrációja egyesek szerint jelentős változást hozott az amerikai külpolitikában. Valódi összegző elemzést a Trump-éráról természetesen majd 2029. január 20. után lehet majd készíteni, de az vitathatatlan, hogy az USA 45. és 47. elnöke teljesen más nyelvezetet használ nemcsak bel-, hanem külpolitikájában is: nyíltan támadja a nemzetközi liberális világrendszert és annak intézményeit, szembe megy a többévtizedes kétpárti konszenzussal a szabadkereskedelem ügyében, a multilateralizmus helyett a kétoldalú, tranzakcionalista megoldásokat részesíti előnyben és jelentősen gyengíti az amerikai *soft power*-t.

A világ nagyhatalmai közti erőviszony az elmúlt bő egy évtizedben folyamatosan változott, és számos más külső tényező is befolyásolhatja a változásokat az amerikai külpolitikát illetően, de ez az elemzés a belső okokat vizsgálta: a trumpi külpolitikát nagy mértékben meghatározza az a választói ártrendeződés, ami az elmúlt 10 évben zajlott le, és legfontosabb végeredménye, hogy a Republikánus Párt szavazótáborában jelentős változás állt be. Míg korábban a párt legfontosabb bázisa a társadalom felsőbb osztályaihoz tartozó csoportok voltak, Trump politikájának elsőszámú törzsközönsége a munkásosztály.

Amellett, hogy számos kutatás megállapítja, hogy a politikai vezetők üzenetei bizonyíthatóan befolyásolják a közvélemény külpolitikai nézeteit, az elemzés azt a konklúziót emeli ki, hogy az alacsonyabban iskolázott társadalmi csoportok eleve olyan külpolitikai hozzáállással bírnak, amit Donald Trump képvisel. A munkásosztály jóval nagyobb mértékben izolacionista és nacionalista, mint a szociális létrán magasabban elhelyezkedő csoportok. Emellett a kék galléros munkások kevésbé támogatják a nemzetközi szervezeteket és a külföldre irányzott amerikai segélyezést. Ezek alapján nem meglepő, hogy Trump már a 2016-os elnökválasztási kampányban erősen elhatárolódott az őt megelőző utolsó republikánus elnök, George W. Bush héja külpolitikájától, és már első elnöki ciklusában számos gesztust tett a munkásosztály külpolitikai hozzáállásának kielégítésére, hiszen nyílt célja volt ennek a szavazói csoportnak a meghódítása és a Trump-koalícióba integrálása.

Sok vita van arról, hogy a Trump-éra után mi lesz a republikánus koalíció sorsa. Egyesek szerint ez a koalíció szétesik és visszatér a párt a Reagan-féle politikához, mások azt vallják, hogy a párt számára nincs visszaút a country clubok világába, és tartósan a munkásosztály elsőszámú politikai szervezete marad. Akárhogy is történik, az amerikai kétpárti rendszerben folyamatosak a választói ártrendeződések, és egyáltalán nem kizárt, hogy a Demokrata Párt akár a közeljövőben megpróbálja visszacsábítani a munkásosztálybeli szavazókat, ennek pedig egy jövőbeli demokrata adminisztráció esetében is hasonló külpolitikai következményei lehetnek, mint amikkel a világ Donald Trump elnöksége idején szembesül.

John Lukacs Világrend Elemzések 2025/17

A John Lukacs Világrend Elemzések sorozat a globális politikai és gazdasági rend átalakulásával kapcsolatos legfontosabb kérdéseket tárgyalja. A sorozat célja, hogy tudományos igénnyel megírt elemzéseken keresztül hozzájáruljon a világrend változásáról folytatott diskurzushoz, és feltárja a nemzetközi kapcsolatokban zajló dinamikákat. Az elemzések a nagyhatalmi versengést, a globális politikai struktúrák átalakulását, valamint a 21. századi világpolitikai tájat formáló kulcsszereplők külpolitikáját elemzik.

A sorozatot a John Lukacs Intézet keretében működő Amerika Kutatási Program és a Kína és Indopacifikus Régió Kutatási Program közösen szerkeszti. A sorozat szerzői elsősorban az Intézet kutatói, kutatócsoportjaink tagjai, de külsős szakértők is részt vehetnek, akik a tudományos követelmények betartásával kívánják kifejezni véleményüket. Az elemzések angol és magyar nyelven egyaránt elérhetőek, és céljuk, hogy a tudományos közösség, a döntéshozók, valamint a szélesebb közönség számára is értékes és hasznos betekintést nyújtsanak a világrend változásába.

Kiadó:

John Lukacs Intézet
Eötvös József Kutatóközpont
Nemzeti Köszolgálati Egyetem

Szerkesztők:

Csizmazia Gábor, Eszterhai Viktor, Tárnok Balázs

Szakmai lektor:
a Szerkesztők

© Szerző(k)

A kiadó elérhetősége:

1441 Budapest, Pf. 60.
Tel: 00 36 1 432-9000
E-mail: jli@uni-nke.hu